

صلى الله عليه وسلم

واحد تهران مرکزی

دانشکده علوم سیاسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

مطالعات منطقه ای - مطالعات اروپا

عنوان :

تأثیر تحولات اخیر مصر بر روابط سیاسی آن کشور

با آمریکا در سال ۲۰۱۱

استاد راهنما :

دکتر طاهره ابراهیمی فر

استاد مشاور :

دکتر محمد جواد حق شناس

پژوهشگر :

سعید جنامی

تابستان ۱۳۹۰

سپاسگزاری

دروود و سپاس بیکران ایزد یکتا ، که توفیق تلاش در به پایان رسانیدن این پژوهش را به من عنایت فرمودند .

از این رو با آگاهی از جایگاه رفیع علم ، از اساتید بزرگوارم که در مدت نگارش این پایان نامه دلسوزانه مرا راهنمایی نمودند ، تشکر می نمایم .

اساتید محترم و بزرگوار دکتر طاهره ابراهیمی فر استاد راهنما و دکتر محمد جواد حق شناس استاد مشاور از ابراز لطف و صرف وقت در جهت بهتر ارائه شدن مطالب دریغ نفرمودند . در حقیقت بدون عنایت آنان ، نگارش این پایان نامه کار آسانی نیست.

تقدیم به

شادروان پدر عزیزم که در سال های دبستانی ، روزهای طوفانی و ایام بارانی ، مرا دوش کشان از کوچه ها و خیابان های پراز آب ، پر از باد با گام هایی محکم به سوی مدرسه می برد . تا گام برداشتن به سوی دانش را با تمام سختی هایش برای من نشان دهد و نشان داد.

و مادرم که اهل خواندن و نوشتن نیست ، بدون ادعا فلسفه پیشرفت را در ذهن من ریخت . و همسرم که با تحمّل مشقت های دوران تحصیل ، بهتر زیستن را به من بیاموخت و درتدوین حرف حرف و کلمه کلمه این پژوهش یاری دهنده ی من بود.

تعه‌نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجان‌ب سعید جنامی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد به شماره دانشجویی ۸۷۱۰۹۰۰۱۷۰۰ در رشته مطالعات منطقه ای که در تاریخ ۹۰/۹/۲۸ از پایان نامه خود تحت عنوان تأثیر تحولات اخیر مصر بر روابط سیاسی آن کشور با آمریکا در سال ۲۰۱۱ با کسب نمره و درجه دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق رو پژوهش انجام شده توسط اینجان‌ب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجان‌ب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

بسمه تعالی

در تاریخ ۹۰/۹/۲۸

سعید جنامی دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات منطقه ای از پایان نامه خود دفاع نموده و با

نمره به حروف و با درجه مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

فهرست

صفحه	عنوان
۱	چکیده
۲	مقدمه

فصل اول

۴	۱-۱. بیان مسئله
۶	۲-۱. اهداف تحقیق
۷	۳-۱. اهمیت موضوع تحقیق و انگیزش انتخاب آن
۸	۴-۱. سوالات تحقیق
۸	۱-۴-۱. سوال اصلی:
۸	۲-۴-۱. سوالات فرعی:
۹	۵-۱. فرضیه های تحقیق:
۹	۱-۵-۱. فرضیه ی اصلی:
۹	۲-۵-۱. فرضیه های فرعی:
۹	۶-۱. متغیرهای تحقیق
۹	۱-۶-۱. متغیرهای مستقل
۹	۲-۶-۱. متغیرهای وابسته
10	۷-۱. ادبیات و پیشینه ی پژوهش
15	۸-۱. تعریف مفاهیم و کلید واژه ها
21	۹-۱. روش تحقیق
22	۱۰-۱. محدودیت های تحقیق
22	۱۱-۱. سازماندهی تحقیق

فصل دوم

- ۱-۲ تعریف نظریه 25
- ۲-۲ نظریه انقلاب ها 26
- ۳-۲ بررسی مفهوم انقلاب در چارچوب تحولات نوین مصر 29
- ۴-۲ تئوری انقلاب ها 30
- ۱-۵-۲ نظریه جامعه توده وار 30
- ۲-۵-۲ نظریه محرومیت نسبی 31
- ۳-۵-۲ نظریه توقعات فزاینده ۳۳
- ۴-۵-۲ نظریه مارکسیستی انقلاب 34
- ۵-۵-۲ نظریه چالمرز جانسون 35
- ۶-۲ رئالیسم 37
- ۱-۶-۲ مفهوم رئالیسم 37
- ۲-۶-۲ سیاست رئالیستی آمریکا پس از یازده سپتامبر 39
- ۷-۲ سازه انگاری 47
- ۱-۷-۲ مفهوم سازه انگاری 47
- ۲-۷-۲ عرصه های تاثیرگذاری هویت قومی بر سیاست خارجی 50
- ۳-۷-۲ مفهوم منافع در نظریه سازه انگاری 51
- ۴-۷-۲ تأثیر هنجارها بر سیاست خارجی 52
- ۵-۷-۲ مفهوم هویت در نظریه سازه انگاری 57
- ۶-۷-۲ نظریه پرخاشگری ناشی از محرومیت 59

فصل سوم

- ۱-۳ روابط مصر و آمریکا در دوران جمال عبدالناصر 64
- ۱-۱-۳ سد اسوان 65

- 66 ۲-۱-۳. بحران کانال سوئز.....
- 67 ۳-۱-۳. آیزنهاور و بحران کانال سوئز.....
- 71 ۴-۱-۳. پیامد های بحران سوئز و دکترین آیزنهاور.....
- 72 ۵-۱-۳. روابط عبدالناصر و جان . اف . کندی.....
- 76 ۶-۱-۳. روابط جمال عبدالناصر و لیندون جانسن.....
- 76 ۷-۱-۳. روابط جمال عبدالناصر و نیکسون.....
- 77 ۲-۳. روابط مصر و ایالات متحده در دوران انورسادات.....
- 77 ۱-۲-۳. مذاکرات صلح با آمریکا و روابط سادات با نیکسون.....
- 81 ۲-۲-۳. محور اصلی مذاکرات آمریکا با مصر در دوران سادات.....
- 82 ۳-۲-۳. جنگ اکتبر ۱۹۷۳ و نتایج آن در دوران جرالد فورد.....
- 84 ۴-۲-۳. روابط انور سادات و جرالد فورد.....
- 85 ۵-۲-۳. اهمیت مصر برای ایالات متحده پس از کمپ دیوید (روابط سادات با کارتر).....
- 86 ۳-۳. روابط مصر و آمریکا در دوران حسنی مبارک.....
- 86 ۱-۳-۳. روابط مصر و آمریکا در دوران رونالد ریگان.....
- 90 ۲-۳-۳. حسنی مبارک و بوش پدر.....
- 91 ۳-۳-۳. روابط حسنی مبارک و بیل کلینتون.....
- 92 ۴-۳-۳. روابط مصر و آمریکا در دوران جرج بوش پسر و باراک اوباما.....
- 95 ۵-۳-۳. کمک های آمریکا به مصر.....
- 98 ۶-۳-۳. اهمیت مصر برای آمریکا.....
- 99 ۷-۳-۳. روابط چالش برانگیز مصر و آمریکا.....
- 101 ۷-۳-۳. همکاری حسنی مبارک با آمریکا برای جاسوسی علیه ایران.....

فصل چهارم

104 ۴. تحولات اخیر مصر
104 ۴-۱. عوامل داخلی
104 ۴-۱-۲. عوامل سیاسی
104 ۴-۱-۲-۱. بحران مشروعیت
106 ۴-۱-۲-۱-۱. مشروعیت از دیدگاه ماکس وبر
107 ۴-۱-۲-۲-۱. عوامل بروز بحران مشروعیت در مصر
109 ۴-۱-۲-۱. حکومت غیر دموکراتیک مصر
112 ۴-۱-۲-۱. عدم مشارکت سیاسی
113 ۴-۱-۳. عوامل اجتماعی
113 ۴-۱-۳-۱. فقدان نهادهای مدنی در مصر
116 ۴-۱-۳-۲. شکاف میان نسل ها
118 ۴-۱-۳-۳. اعمال محدودیت ها
120 ۴-۱-۳-۴. قدرت های نرم اجتماعی در درون مصر
123 ۴-۱-۴. عوامل اقتصادی
123 ۴-۱-۴-۱. سیاست انفتاح
124 ۴-۱-۴-۲. توزیع درآمد
125 ۴-۱-۴-۳. فساد مالی
128 ۴-۲. عوامل خارجی
128 ۴-۲-۱. عوامل رسانه ای
131 ۴-۲-۲. نفوذ آمریکا در مصر
۱۳۳ ۴-۲-۳. تأثیر یازده سپتامبر بر تحولات مصر
134 ۴-۲-۴. بازتاب انقلاب ایران بر جامعه مصر

۴-۲-۵. بازتاب تحولات تونس بر مصر..... 139

فصل پنجم

۵. تاثیر تحولات اخیر مصر بر روابط سیاسی آن کشور با آمریکا..... 142

۱-۵. سیاست خارجی جدید آمریکا پس از تحولات مصر..... 142

۲-۵. شاخص های بحران مصر برای آمریکا..... 145

۳-۵. نحوه مدیریت بحران مصر توسط آمریکا..... 147

۴-۵. دلایل حمایت آمریکا از اسرائیل..... 149

۵-۵. تاثیر تحولات اخیر مصر بر سیاست خارجی نوین آن کشور..... 155

۱-۵-۵. سیاست خارجی جدید مصر..... 155

۲-۵-۵. سناریوهای محتمل در سیاست خارجی جدید مصر..... 158

۲-۵-۵. سیاست خارجی جدید مصر با کشورهای مسلمان..... 162

۱. تجدید روابط با ایران..... 163

۷-۵. نگرانی های آمریکا از تجدید روابط ایران و مصر..... 164

۸-۵. دولت مورد انتظار آمریکا..... 169

۹-۵. سیاست خارجی اوپاما..... 172

۱۰-۵. آینده روابط مصر و آمریکا..... 176

۱۱-۵. نگرانی اروپا از بیداری اسلامی مصر..... 187

۱۲-۵. اخوان المسلمین پس از سقوط مبارک..... 188

فصل ششم

نتیجه گیری..... ۱۹۲

منابع..... ۲۰۹

چکیده انگلیسی..... ۲۱۸

چکیده

تحولات مصر به عنوان مادر جنبش‌های نوین عربی شناخته می‌شود. با آنکه این تحولات پس از سقوط حکومت دیکتاتوری تونس رخ داد اما به دلیل جایگاه و نقش سوق‌الجیشی مصر و نقش کلیدی که این کشور و حکومت آن در معادلات خاورمیانه دارد، نقطه‌عطف به حساب می‌آید و این تحولات به عنوان بزرگ‌ترین نماد تحول در تولد خاورمیانه جدید ثبت شده است.

مصر به عنوان یک بازیگر ژئوپلتیک محور، کلید ایجاد یا تغییر توازن استراتژیک در خاورمیانه و آفریقای عربی است و تغییر در نوع و ماهیت نظام سیاسی این کشور، به مثابه تغییر در توازن استراتژیک و متعاقباً تغییر در ترتیبات امنیتی و مناسبات سیاسی منطقه خواهد بود. فساد سیاسی حکومت، عدم گردش قدرت در میان نخبگان، روابط دوستانه با آمریکا و اسرائیل، سرکوب هر گونه انتقاد به حکومت و شکاف میان نسل‌ها مشروعیت نظام مبارک را به زیر سوال برد. روابط خارجی مصر پس از تحولات اخیر، در چارچوبی قرار می‌گیرد که با نظام مبارک دارای اختلاف‌های متفاوت است. زیرا اراده عمومی مردم حفظ استقلال سیاسی مصر در برابر ابرقدرت‌هاست. اما آیا این تقابل و تغییر در روابط مصر منجر به قطع روابط با آمریکا می‌شود یا خیر؟ برخی از کارشناسان اعتقاد دارند که تحولات نوین مصر آغازی است بر یک پایان و آن پایان عصر آمریکا در خاورمیانه است. برخی دیگر قطع روابط با آمریکا را تنها راه استقلال سیاسی مصر می‌دانند. برخی از کارشناسان، حفظ روابط با آمریکا را اساس سیاست خارجی مصر پس از تحولات اخیر می‌دانند. عده‌ای معتقدند که آمریکا مانند تحولاتی که در دهه گذشته به وقوع پیوسته، مانند یازده سپتامبر و مبارزه با تروریسم، به گونه‌ای تلاش کرده که از آنها برای فرصت‌سازی استفاده کند. عده‌ای دیگر از کارشناسان معتقدند که آمریکا امنیت و منافع ملی خود را به گونه‌ای باز تعریف می‌کند که بتواند بر موج تحولات مصر سوار شود. به نظر می‌رسد روابط مصر و آمریکا از چارچوب ارباب - مشتری خارج می‌شود و در چارچوبی قابل فهم برای ملت مصر قرار می‌گیرد. آمریکا نیز با شناخت عوامل داخلی مصر سیاست خود را باز تعریف می‌کند.

کلید واژه‌ها

استبداد - افکار عمومی - منافع ملی - بحران مشروعیت - فساد سیاسی - تحولات نوین مصر

مقدمه

تحولات اخیر مصر بازتاب‌های گسترده‌ای بر دو جهان عرب و اسلام به همراه دارد، این موضوع صرفاً به خاطر قدمت و پیشینه تاریخی مصر نیست، بلکه از ویژگی‌های منحصر بفرد این کشور در جهان عرب و اسلام نشأت می‌گیرد. طبیعت نظام و نهادهای سیاسی حاکم بر مصر را باید مهمترین عامل تحولات اخیر در این کشور دانست. مصر از چهل سال پیش تاکنون بوسیله رؤسای جمهوری نظامی اداره می‌شود. هر چند اینان برای بقای خود در مسند قدرت به انتخابات متوسل می‌شوند، اما مشخصه اصلی حکومت آنان، انحصار قدرت است. و در مواقع بحران با توجه به طبیعت نظامی خود، همواره راه حل‌های نظامی را ترجیح می‌دهند.

تحولات مصر به یک علت یا عامل خاصی محدود نمی‌شود. حکومت اقتدارگرایانه سی ساله حسنی مبارک، اجرای قانون حالت فوق‌العاده و برپایی دادگاه‌های نظامی، نابسامانی‌های اقتصادی، اقتدار ارتش در ساختار حکومت، معاهده کمپ دیوید و صلح با اسرائیل، دفاع و حمایت از منافع و ارزش‌های آمریکا در منطقه و... مهم‌ترین علل و دغدغه اصلی معترضان و مخالفان مصری است. قبل از تحولات اخیر، مصر به عنوان هم‌پیمان بزرگ و کلیدی آمریکا در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا محسوب می‌گردید و حضور قاهره در محور تل‌آویو و واشنگتن، توازن استراتژیک را در منطقه به نفع آمریکا حفظ می‌نمود. (محمودی، ۱۳۹۰).

آمریکا در مصر پس از مبارک به دنبال یافتن جایگاه مناسب و جلوگیری از تبدیل شدن مصر به ایران دوم در خاورمیانه است. آمریکا تحت هیچ شرایطی حاضر نیست مصر را در خاورمیانه از دست بدهد و نیروهای اسلامگرای افراطی را در خاورمیانه به بازیگران اصلی تبدیل کند. واشنگتن منافع زیادی در منطقه خاورمیانه دارد و اسرائیل همواره نقش محوری در سیاست‌های این کشور در منطقه خاورمیانه داشته و دارد. علاوه بر این، کاخ سفید اهرم‌های سیاسی و اقتصادی و رسانه‌ای و امنیتی و نظامی متعددی در اختیار دارد که در صورت نیاز می‌تواند از آنها در راستای منافع خود بهره‌برداری کند.

فصل اول

کلیات

۱-۱. بیان مسئله

خاورمیانه برای تمام رؤسای جمهوری آمریکا در دوران بعد از جنگ جهانی دوم تاکنون، یکی از کانون‌های اصلی توجه و تمرکز سیاست خارجی بوده است. روی کارآمدن اوباما تا حدودی محصول شکست‌های خاورمیانه‌ای جرج بوش در گستره وسیعی از موضوعات، از سیاست مبارزه با تروریسم گرفته تا اشغال عراق و افغانستان است. اوباما با نگاه متفاوت به خاورمیانه به قدرت رسید و خاورمیانه نیز به اوباما، با سؤال و پرسش و آمیزه‌ای از حس تداوم سیاست‌های گذشته آمریکا و انتظار تغییر نسبت به گذشته نگریست. (سجاد پور، ۱۳۸۸: روزنامه اطلاعات)

تحولات اخیر مصر بازتاب‌های گسترده‌ای بر دو جهان عرب و اسلام به همراه دارد، این موضوع صرفاً به خاطر قدمت و پیشینه تاریخی مصر نیست، بلکه از ویژگی‌های منحصر بفرد این کشور در جهان عرب و اسلام نشات می‌گیرد که مهمترین آنها را می‌توان در موارد زیر ملاحظه کرد:

۱. مصر مرکز جهان عرب و حلقه ارتباط دو قاره آسیا و آفریقا
۲. داشتن مرکزیت در جهان اسلام و عرب؛ بویژه با وجود الازهر در این کشور که کانون تجمع و تربیت دانشمندان علوم اسلامی و علمای جهان اسلام بشمار می‌آید و از این حیث جایگاه معنوی عظیمی در میان کشورهای عربی برخوردار است.
۳. تقریباً یک چهارم جمعیت جهان عرب، در اختیار مصر است.
۴. جایگاه محوری مصر در منازعه اعراب - اسرائیل

۵. جایگاه بسیار مهم مصر در قاره آفریقا و نقش محوری آن

۶. در اختیار داشتن کانال سوئز که یکی از مهمترین گذرگاه‌های تجارت بین‌المللی در جهان

بشمار می‌آید.

از همین رو تغییر و تحولات مصر از اهمیت زیادی برخوردار است و در جای خود بازتاب گسترده‌ای در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی از خود برجای می‌گذارد و در این میان اگر مصر بتواند جایگاه و نقش خود را بازیابد و اهداف تحولات ۲۵ ژانویه ۲۰۱۱ را محقق کند، معادلات منطقه‌ای جدیدی را مشاهده خواهیم کرد.

تحولات مصر به یک علت یا عامل خاصی محدود نمی‌شود. حکومت اقتدارگرایانه سی ساله حسنی مبارک، اجرای قانون حالت فوق‌العاده و برپایی دادگاه‌های نظامی، نابسامانی‌های اقتصادی، اقتدار ارتش در ساختار حکومت، معاهده کمپ دیوید و صلح با اسرائیل، دفاع و حمایت از منافع و ارزش‌های آمریکا در منطقه و... مهم‌ترین علل و دغدغه اصلی معترضان و مخالفان مصری است. قبل از تحولات اخیر، مصر به عنوان هم‌پیمان بزرگ و کلیدی آمریکا در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا محسوب می‌گردید و حضور قاهره در محور تل‌آویو و واشنگتن، توازن استراتژیک را در منطقه به نفع آمریکا حفظ می‌نمود. (محمودی، ۱۳۹۰)

آمریکا با این چالش مواجه بوده که چطور بین اصل اساسی حفظ دموکراسی که شعار اصلی سیاست خارجی آن است و حفظ حکومت‌های محافظه‌کار و اقتدارگرای عربی در منطقه خاورمیانه تعادل ایجاد کند. (برزگر، ۱۳۹۰: ۲۱۳)

اما با شروع تغییر و تحول در مصر، آمریکا با نگرانی از موضوع تغییر ترتیبات امنیتی و توازن استراتژیک در خاورمیانه گزینه‌های احتمالی را بررسی نمود. از آن جایی که همواره از مصر، به عنوان بازیگر ژئوپلتیک محور یاد شده و تغییر در نظام سیاسی این کشور به مثابه کلید تغییر در توازن استراتژیک و ترتیبات امنیتی منطقه محسوب می‌گردد. کاخ سفید در آخرین لحظات و در راستای بهبود پرستیژ خود در عرصه بین‌المللی از تحولات مصر حمایت کرد. آمریکایی‌ها با طرح این

موضوع که تحولات مصر در چارچوب ارزش های غربی نظیر آزادی، دموکراسی و حاکمیت قانون و... به وقوع پیوسته، سعی در حفظ روابط خود با مصر برآمد.

آمریکا در مصر پس از مبارک به دنبال یافتن جایگاه مناسب و جلوگیری از تبدیل شدن مصر به ایران دوم در خاورمیانه است. آمریکا تحت هیچ شرایطی حاضر نیست مصر را در خاورمیانه از دست بدهد و نیروهای اسلامگرای افراطی را در خاورمیانه به بازیگران اصلی تبدیل کند. واشنگتن منافع زیادی در منطقه خاورمیانه دارد و اسرائیل همواره نقش محوری در سیاست های این کشور در منطقه خاورمیانه داشته و دارد. علاوه بر این، کاخ سفید اهرم های سیاسی و اقتصادی و رسانه ای و امنیتی و نظامی متعددی در اختیار دارد که در صورت نیاز می تواند از آنها در راستای منافع خود بهره برداری کند.

از طرفی مصر نیز در تلاش است تا روابط خود را با کشورهای غربی و اسلامی بازسازی کند که بهترین نمونه آن تلاش برای احیای روابط خود با ایران است. و از آن جا که سیاست خارجی کشورها از سیاست داخلی نشأت می گیرد، پس توجه به افکار عمومی مردم مصر در برقراری روابط متوازن و متعادل با آمریکا و اسرائیل گریزناپذیر است. اکثر مردم مصر، معاهده کمپ دیوید، تقدم منافع آمریکا بر منافع مصر، دوری از جهان اسلام و جهان عرب را نقد می کنند.

۱-۲. اهداف تحقیق

بدون شک تحولات مصر و سرنگونی رژیم دیکتاتوری حسنی مبارک زمینه ساز تحولات بنیادین در حوزه امور سیاسی مصر خصوصاً سیاست خارجی این کشور خواهد شد. هدف اصلی در این پژوهش شناخت عوامل مؤثر در تداوم روابط و یا قطع روابط میان آمریکا و مصر پس از سقوط مبارک است.

- ۱- نتایج حاصل شده از این پژوهش می توان به بعضی از انقلاب های جهان عرب ربط داد. زیرا از لحاظ ساختار حکومتی و سیاست خارجی در بین کشورهای عربی نقاط تشابه زیادی وجود دارد
- ۲- مراکز دانشگاهی نیز می توانند از این پژوهش در شناخت بهتر تحولات مصر استفاده کنند.

۳- این پژوهش می تواند مقدمه ای برای کارهای تحقیقی سایر دانشجویان علوم سیاسی مورد استفاده قرار بگیرد.

۱-۳. اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن

بی گمان برای نخستین بار در تاریخ معاصر مصر، تحول سیاسی بزرگی رخ می دهد. که جهان غرب را به تفکر و جهان عرب را به نگرانی فرا خواند.

می دانیم که مصر یکی از مهمترین کشورهای دوست و هم پیمان ایالات متحده در منطقه و رهبر سیاسی و فرهنگی جهان عرب است. کشوری که میزان کمک های امریکا به آن پس از اسرائیل بالاترین مبلغ کمک های خارجی امریکا را شامل می شود که شامل بیش از یک میلیارد دلار کمک تسلیحاتی در سال می شود که این خود به تنهایی بیانگر اهمیت مصر برای ایالات متحده است.

حال اهمیت این تحولات در این است که روابط مصر و آمریکا از آن پس در چه مسیری قرار می گیرد. اهمیت تحولات مصر عمدتاً از نحوه انعکاس نیرومند و گسترده آن در بستر ذهنی و تحلیلی کارشناسان در محیط داخلی، منطقه ای و جهانی آن هویدا است. که از طریق رسانه ها و مطبوعات مخصوصاً در جهان غرب متجلی گردیده و می گردد. این تحول به گفته کارشناسان امریکایی، یک تحول عادی زودگذر نخواهد بود که همانند انقلاب های مردمی در اروپای شرقی پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در مرحله معینی به میان آمده و باز به حافظه تاریخ سپرده شود. بلکه حادثه ای شبیه انقلاب فرانسه است که سرنوشت اروپا را دگرگون ساخت و بر سراسر جهان نیز اثر گذاشت. بیشترین آراء در غرب بر این حقیقت متفق اند که با تحولات سیاسی مصر اینک جهان شاهد تولد حادثه جدیدی است که تغییرات حتمی و بزرگی را که هنوز دورنمای نهایی آن مشخص نیست، به دنبال خواهد داشت. از این جا است که حالا داعیه « مطالعه و الهام گیری از انقلاب مصر » در امریکا و سایر کشورهای غربی و جهان به شدت مطرح شده است. که نمونه ساده ی آن اعتراض مردم آمریکا در وال استریت نیویورک است

انگیزه ی انتخاب موضوع به عوامل زیر بستگی دارد:

الف - جذابیت موضوع : با توجه به تحولات اخیر در مصر برای پژوهشگران جذابیت خاصی دارد. مخصوصاً تجمع مردم در میدان التحریر قاهره نمونه ی جدیدی از تحولات سیاسی در جهان عرب است. زیرا اکثر تحولات سیاسی کشورهای عربی در گذشته ، یا بر اساس کودتا و یا بر اساس دخالت کشورهای ابرقدرت است ، و حکومت آینه تمام نمای مردم نیست.

ب- جدید و نو بودن موضوع تحقیق : جدید و نو بودن موضوع یک دیگر از علل انتخاب آن است . زیرا موضوعات جدید برای نویسندگان و خوانندگان ایجاد انگیزه می کند.

ج- اهمیت روابط مصر و آمریکا : تحولات جدید مصر ، روابط با آمریکا را در مرحله ی جدیدی قرار می دهد.

د- علاقه به موضوع : به دلیل اهمیت ، جذابیت و جدید بودن تحولات ، علاقه وافری برای پژوهش در این زمینه پیدا کردم .

۱-۴. سوالات تحقیق

۱-۴-۱. سوال اصلی :

تحولات نوین مصر چه تأثیری بر روابط آن کشور با آمریکا دارد ؟

۱-۴-۲. سوالات فرعی :

الف - فناوری اطلاعات و اینترنت چه تأثیری در تحولات اخیر مصر دارد ؟

ب- عوامل داخلی چه تأثیری در شکل گیری سیاست خارجی جدید مصر دارد ؟

۱-۵. فرضیه های تحقیق :

۱-۵-۱. فرضیه ی اصلی :

با توجه به تحولات اخیر مصر ، روابط این کشور با آمریکا از چارچوب وابستگی مطلق خارج شده و در چارچوب وابستگی نسبی و گاهی چالش برانگیز قرار می گیرد.

۱-۵-۲. فرضیه های فرعی :

الف- فناوری اطلاعات و اینترنت در بیداری و هماهنگی مردم و کشف فساد و ضعف حکومت نقش بسیار مهمی ایفا کرد.

ب- عوامل داخلی از قبیل فساد دولتی ،فاصله طبقاتی ودموکراسی صوری و سرکوب مخالفان ومنتقدان در شکل دهی و سرعت بخشیدن به تحولات اخیر نقش اساسی دارد.

۱-۶. متغیرهای تحقیق

۱-۶-۱. متغیرهای مستقل

متغیرسوال اصلی : تاثیر تحولات داخلی مصر

متغیرسوال فرعی الف : فناوری اطلاعات و اینترنت

متغیرسوال فرعی ب: عوامل داخلی در مصر

۱-۶-۲. متغیرهای وابسته

متغیر وابسته سوال اصلی : روابط مصر با آمریکا

متغیرسوال فرعی الف: تحولات اخیر مصر

متغیرسوال فرعی ب: سیاست خارجی جدید مصر

۷-۱. ادبیات و پیشینه ی پژوهش

کتاب « سرزمین فرعون‌ها بر لبه ی انقلاب » اثر « جان آر. بریدلی » روزنامه‌نگار انگلیسی و کارشناس مسایل خاورمیانه درباره موج قیام و شورش انقلابی در سرزمین‌های عربی از جمله کشور مصر که نزدیک به دو سال قبل منتشر شده بود ، نظام مصر را به چالش می کشد.

« بریدلی » که به زبان عربی نیز کاملاً تسلط دارد در این کتاب پیش بینی کرده که آتش التهاب انقلاب در جهان عرب در حال گسترش است. « بریدلی » جسورانه در این کتاب پیش بینی می‌کند که شورش های انقلابی در این سال ها اتفاق خواهد افتاد. درست همانند آنچه اکنون در مصر در جریان است. وی که مدت زیادی را در مصر ساکن بوده معتقد است که انقلاب در اثر یک اتفاق تصادفی که قابل پیش‌بینی نیست شیوع خواهد یافت . اما این واقعه از جانب احزاب سیاسی سنتی و مخالف نیست . او همچنین اعتقاد دارد که زمان شورش و قیام همزمان با انتقال قدرت از حسنی مبارک به پسرش جمال خواهد بود. این قیام تنها چند ماه قبل از انتخابات ریاست جمهوری اتفاق خواهد افتاد . رخدادی که بیشتر مصـرـی‌ها معتقدند آخرین مانور برای انتقال موروثی قدرت است. وی تأکید می کند که اخوان المسلمین، بزرگترین و سازمان یافته‌ترین گروه سیاسی مخالف مصری، محرک این انقلاب نیست اما بر موج خشم مردم سوار خواهد شد.

پس از دو سال از تحریم کتاب در مصر، در حال حاضر این کتاب به کانون توجه رسانه‌های داخلی و خارجی مصر تبدیل شده است. به گونه ای که مصری‌ها سایت های فیس بوکی را طراحی و راه اندازی کرده‌اند که گاهی تا ۱۰ هزار نفر عضو دارد . و صفحات مهم کتاب را به زبان عربی ترجمه می کنند و در کانال های تلویزیونی استانی درباره این کتاب گفت وگو می‌شود. « بی بی سی عربی» نیز یکی از اصلی ترین برنامه های خود را به گزارشی درباره تصمیم رژیم مبارک برای تحریم این کتاب اختصاص داده است.

« بریدلی » می گوید: خنده داراست که تمام خبرنگارانی که در قاهره بوده و پیش بینی کتاب درباره قیام را به باد تمسخر می گرفتند اکنون به گزارش وقایع دراماتیک کشور می‌پردازند. به هر حال